

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I VESTRE TOTEN KOMMUNE

Mandag 28. april 2025 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 – 1540.

Som medlemmer møtte:

Leif Petter Hansen (H), leder
Wenche Aamodt Furuseth (V), nestleder
Odd-Harry Haugen (Frp)
Kjell Borglund (Ap)
Silje Sandsengen (Ap)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Fra kommuneadministrasjonen: Kommunedirektør Bjørn Fauchald (sakene 29 - 33), ass. kommunedirektør Odd Arnvid Bollingmo (sakene 29 - 31) og regnskapssjef Jan Ove Rustestuen (sakene 29 - 31).
Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Ingebjørg Dybdal (sakene 28 – 31).
Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret, ordfører, varaordfører, kommunedirektør, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med leder Leif Petter Hansen som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 27/2025

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 24.03.2025

Fra behandlingen:

Under behandlingen av saken ble det orientert om oppfølging av kontrollutvalgets vedtak i sak 26/2025 (sak: Henvendelse til kontrollutvalget vedr. legetjenesten). Det ble særskilt orientert om dialog og avtale mellom medlemmene i etterkant av møtet om å avvente med å invitere avsender av henvendelsen (jf. vedtakets pkt. 3) og avvente med å sette opp et ekstra møte (jf. vedtakets pkt. 5).

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 24.03.2025 godkjennes.
---------------------------	---

**RUTINER FOR ANVISNING OG ATTESTASJON –
OPPFØLGING AV FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL 2024**

Fra behandlingen:

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

Kommunens rutiner for mottak, attestasjon og anvisning av innkjøpsfakturaer tas til orientering.

**ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2024 FOR
TOTENBADET VESTRE TOTEN KF -
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS om hovedtrekkene i årsregnskapet, gjennomført revisjonsarbeid og revisjonsberetningen for 2024. Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Ingebjørg Dybdal.

Under andre del av saken svarte kommunedirektør Bjørn Fauchald og ass. kommunedirektør Odd Arnvid Bollingmo på spørsmål fra kontrollutvalget om foretakets årsregnskap og drift.

Vedtak, enstemmig:

**KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAP
OG ÅRSBERETNING 2024 FOR TOTENBADET VESTRE
TOTEN KF**

Innledning:

Kontrollutvalgets oppgave er å uttale seg om foretakets årsregnskap og årsberetning, jf. kommunelovens § 14-3.

Kontrollutvalget har behandlet foretakets årsregnskap for 2024. Sammen med årsregnskapet forelå revisors beretning og styrets årsberetning.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene og orienteringer fra kommunens/foretakets revisor og kommunedirektøren.

Revisors beretning:

Kontrollutvalget har merket seg at revisjonsberetningen har en positiv totalkonklusjon, dvs. at revisor mener kommunens årsregnskap for 2024 er avlagt uten vesentlig feil og at lovmessige krav er oppfylt.

Styrets årsberetning:

Kontrollutvalget har vurdert om de formelle kravene til årsberetningen er fulgt, jf. kommunelovens § 14-7. Kontrollutvalget har ingen kommentarer til de lovpålagte redegjørelsene.

Årsregnskapet:

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til økonomi/regnskap:

a) Økonomi:

- ***Negativt driftsresultat***

Foretakets regnskap for 2024 viser et negativt netto driftsresultat (merforbruk) på 2 173 435 kroner.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til driftsresultatet:

- Foretakets driftsresultat er sterkt påvirket av etablert praksis med årlig overføring av evt. overskudd i foretaket til Vestre Toten kommune. I 2024 er det overført kr. 2 129 645. Dette er utgiftsført i Totenbadets regnskap og bidrar til å gi et misvisende bilde av resultatet av driften i foretaket. Foretaket oppfordres til å finne en måte å presentere driftsresultatet på i sin årsrapport, slik at man kan få et realistisk bilde av driften som er sammenlignbart over år.
- Bortfall av skolesvømmingen i 2024 utgjorde et inntektsbortfall på 1,5 millioner kroner i 2024.
- Det er viktig å merke seg at regnskapet til Totenbadet ikke inkluderer kostnader knyttet til bygningsmassen. Dette ansvaret tilligger Vestre Toten kommune gjennom en egen avtale mellom driverselskapet (Totenbadet) og kommunen.

- ***Null i disposisjonsfond***

Foretaket har pr. 31.12.2024 null i disposisjonsfond.

Disposisjonsfondet er foretakets buffer. Uten disposisjonsfond, eller andre reserver er foretaket i en sårbar situasjon.

b) Andre forhold:

- ***Vedlikehold av anlegget***

Totenbadet er 30 år og mange av de tekniske anleggene trenger vedlikehold. Tilstandsrapporten som ble utarbeidet i 2023 viser at kostnader til vedlikehold de neste 20 årene er estimert til ca. 20 millioner, dvs. ca. 1 million i året.

I 2024 er det brukt kr. 2,8 millioner på ulike vedlikeholdstiltak. I hht. avtale mellom Totenbadet og Vestre Toten kommune er utgiftene belastet kommunens regnskap, ikke Totenbadets regnskap.

- ***Stabilt antall besøk og antall medlemmer***

Anlegget hadde i 2024 totalt 145 000 besøkende. Dette er noe lavere enn i 2023 (2023: 160 000 besøkende). I 2023 var det skolesvømming (utgjorde 16 000 besøk), mens det i 2024 ikke var noe skolesvømming. Skolesvømmingen gjenopptas i 2025.

Antall medlemmer pr. 31.12.2024 er 2650. Dette er samme antall medlemmer som i 2023.

Oppfølging av påpekninger fra revisor:

Det foreligger ingen påpekninger fra revisor til oppfølging.

Oppfølging av vedtak i kommunestyret om regnskapsrevisjoner:

Det foreligger ingen vedtak i kommunestyret om regnskapsrevisjoner som ikke er fulgt opp.

Kontrollutvalgets konklusjon:

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner foretakets årsregnskap og årsberetning for 2024.

SAK NR. 30/2025

ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2024 FOR VESTRE TOTEN KOMMUNE - KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS om årsregnskapet, oppsummerte revisjonsarbeidet og presenterte revisjonsberetningen for 2024.

Det ble i tillegg orientert om oppfølgingen av nummert brev nr. 1/2024 fra Innlandet Revisjon IKS vedr. mangelfulle rutiner og internkontroll knyttet til etterlevelse av regelverket for kapitalvarer i merverdiavgiftslovgivningen.

Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Ingebjørg Dybdal.

Under andre del av saken presenterte kommunedirektør Bjørn Fauchald og ass. kommunedirektør Odd Arnvid Bollingmo hovedtrekkene i kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024 og svarte på spørsmål.

Vedtak, enstemmig:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL VESTRE TOTEN KOMMUNES ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING FOR 2024

Kontrollutvalgets oppgave er å uttale seg om kommunes årsregnskap og årsberetning før formannskapet innstiller til vedtak, jf. kommunelovens § 14-3.

Kontrollutvalget har behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og lovpålagt årsberetning, jf. kommuneloven § 14-7.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene og orienteringer fra kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor og kommuneadministrasjonen ved kommunedirektør, assisterende kommunedirektør og regnskapssjef.

Revisors beretning:

Kontrollutvalget har merket seg at revisjonsberetningen også i år er avlagt med et forbehold. Dette er beskrevet slik i revisjonsberetningen:

Kommunen har i 2024 skrevet opp verdien av aksjene i Raufoss Industripark Holding AS med 6,5 millioner kroner. Hele verdiendringen er inntektsført i driftsregnskapet og kommunens merforbruk i 2024 ville blitt tilsvarende høyere uten denne inntektsføringen. Vi mener aksjene ikke tilfredsstiller vilkårene for å vurderes som markedsbaserte finansielle omløpsmidler.

Kommunens årsregnskap er avlagt med et negativt netto driftsresultat på 27,1 millioner kroner. Korrigert for forholdet som er påpekt av revisor ville årsregnskapet blitt avlagt med et negativt netto driftsresultat på 33,6 millioner kroner. Udekket underskudd ville ha økt fra ca, 31,3 millioner til 37,8 millioner.

Kontrollutvalget forventer at revisors påpekning blir fulgt opp.

Årsberetningen:

Alle områdene som det stilles krav om at det skal redegjøres for er omtalt i den fremlagte årsberetningen, jf. kommunelovens § 14-7. Kontrollutvalget har ingen kommentarer til de lovpålagte redegjørelsene.

Årsregnskapet:

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til økonomi/regnskap:

a) Økonomisk situasjon og finansielle måltall:

Kommunen har vedtatt finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi, jf. kommunelovens § 14-2. Ett av de tre økonomiske måltallene som kommunestyret har vedtatt er oppfylt:

	Vedtatt måltall 2024	Anbefalt nivå (sentrale myndigheter)	Resultat 2024	
Netto driftsresultat (i % av brutto driftsinntekter)	Min. 0 %	Min. 1,75 %	-1,9 %	
Disposisjonsfond (i % av brutto driftsinntekter)	Min. -2,0 %	Min. 5-10 %	0 (-4,7 %)	
Netto lånegjeld (i % av brutto driftsinntekter)	Maks. 133 %	Maks. 80%	123 %	

Kontrollutvalgets oppsummering:

Kommunens økonomiske situasjon er ytterligere svekket i 2024. Kommunen har pr. 31.12.2024 et uinndekket merforbruk/«underskudd» på 65,8 millioner kroner (økt med

34,5 millioner i 2024). Dette, kombinert med null disposisjonsfond, høy lånegjeld og svak likviditet, befinner kommunen seg i en alvorlig økonomisk situasjon. Kommunen ble i 2025 meldt inn i Robek.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til måltallene:

- ***Disposisjonsfond***

Disposisjonsfondet er kommunens buffer for å forhindre at uforutsette hendelser skal få umiddelbar effekt på tjenestetilbudet. Disposisjonsfondet pr. 31.12.2024 er null. Dette gjør kommunen svært sårbar.

- ***Netto lånegjeld***

Kommunens netto lånegjeld (langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser, ubrukte lånemidler og utlån) utgjør 123% av sum driftsinntekter. Dette er på nivå med kommunens måltall/budsjett for 2024, men langt over anbefalingen fra sentrale myndigheter om at netto lånegjeld ikke bør utgjøre mer enn 80% av brutto driftsinntekter. Gjennomsnitt for kostragruppen (kostragruppe 7) for 2024 er 100,4 %. Høyere lånegjeld betyr økt rente- og avdragsbelastning i driftsregnskapet, dvs. redusert handlefrihet. Utviklingen i lånegjelden er et forhold som krever oppmerksomhet.

b) Andre forhold:

- ***Tjenesteområdene: Fortsatt ubalanse, men vesentlig bedring***

Den ordinære driften (tjenesteområdene) viser samlet et negativt avvik på ca. 12 millioner sammenlignet med regulert budsjett i 2024. Dette er en vesentlig bedring fra fjoråret da avviket var 59 millioner kroner. Dette indikerer at det generelt er god budsjettdisiplin innenfor den styrbare delen av driften.

- ***Likviditet: Svært anstrengt likviditetssituasjon***

Kommunens likviditetsbeholdning er svekket gjennom 2024 og kommunen er nå avhengig av kassekreditt for å kunne betale sine løpende forpliktelser.

Det gjøres oppmerksom på at kommunens beholdning av ubrukte lånemidler pr. 31.12.2024 er ca. 83,1 millioner kroner. Dette er penger som inngår i likviditetsbeholdningen. En vesentlig reduksjon av ubrukte lånemidler kan føre til en kritisk situasjon dersom likviditeten ikke styrkes.

Kommunen har pr. 31.12.2024 en ramme på 250 millioner i kassekreditt.

- ***Pensjon: Utsatt kostnadsføring av pensjon (premieavvik)***

Kontrollutvalget ønsker å gjøre særskilt oppmerksom på at kommunen har valgt å skyve pensjonskostnader foran seg, slik lovverket gir anledning til, og slik svært mange kommuner gjør. Den utsatte kostnadsføringen (omtalt som premieavvik i balansen) utgjør pr. 31.12.2024 ca. 114,3 millioner. Premieavviket vil belaste fremtidige driftsbudsjetter. Kommunen

har ikke reserver (disposisjonsfond) til å dekke premieavviket.

- **Finansforvaltning: Behov for vurdering av risikoeksponeringen**

Kommunens økonomi- og finansreglement sier at kommunen skal ha et bufferfond som sikkerhet for svikt i forhold til budsjettert avkastning. Pr. 31.12.2024 er det avsatt/øremerket kr. 0 til bufferfond finans. Dette er langt under beregnet behov på 32,4 millioner (jf. utført «stresstest»).

Kommunedirektøren skriver i finansrapporten for 2024 at:

Kommunen har ikke evne til å bære det potensielle kortsiktige tapet da det ikke er fond i henhold til finansreglementet som gjør at kommunen kan ha en slik risikoeksponering. Det må bygges opp tilstrekkelig frie driftsfond gjennom positive driftsresultat hvis ikke må risikoeksponeringen endres.

Kontrollutvalget er orientert om at kommunens finansreglement er under revidering og at dette vil bli lagt frem til politisk behandling i løpet av første halvår 2025.

- **Sykefravær: Fortsatt høyt sykefravær – 9 %**

Det totale sykefraværet for 2024 var på 9 %, en nedgang fra fjoråret da fraværet var på 10,1 %. Kontrollutvalget er bekymret for det vedvarende høye sykefraværet i kommunen og hva det kan bety for tjenesteytingen. For nærmere omtale av sykefraværet vises til årsrapporten side 18-19. Kommunens langsiktige målsetting er maks 7,5 % fravær.

Oppfølging av påpekninger fra revisor:

Følgende påpekninger fra revisor ligger til oppfølging:

- Forbehold i revisjonsberetningen: Saken gjelder **bokføring av verdien av aksjene i Raufoss Industripark Holding AS**.
- Nummerert brev nr. 1/2024: Saken gjelder rutiner og internkontroll for å sikre **etterlevelse av regelverket for kapitalvarer i merverdiavgiftslovgivningen**. Kontrollutvalget er orientert om at saken er til oppfølging administrativt og at det forventes en avklaring av saken i løpet av 2025.

Oppfølging av vedtak i kommunestyret om regnskapsrevisjoner:

Det foreligger ingen vedtak i kommunestyret om regnskapsrevisjoner som ikke er fulgt opp.

Kontrollutvalgets konklusjon:

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024.

Fra behandlingen:

Hovedtrekkene i finansrapporten ble gjennomgått sammen med kommunens årsregnskap for 2024 (sak 30).

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

Finansrapport for 2024 tas til orientering.

**OPPFØLGING AV VARSLINGSSAK VEDR.
LEGETJENESTEN**Fra behandlingen:

Møtet ble enstemmig besluttet lukket i forbindelse med behandlingen av saken, jf. kommuneloven § 11-5 annet ledd, jf. offentlighetsloven § 13, jf. forvaltningsloven § 13.

Kommunedirektør Bjørn Fauchald orienterte om oppfølging av varselet og svarte på spørsmål. Brev av 23.04.2025 med orientering om avslutning av varselet ble presentert i møtet.

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging og avslutning av varslings-saken til orientering. Varslings-saken var knyttet til følgende forhold:
 - Fare for liv og helse
 - Korrupsjon, eller annen økonomisk kriminalitet
 - Myndighetsmisbruk
 - Uforsvarlig arbeidsmiljø
2. Kontrollutvalget er orientert om at det arbeides kontinuerlig med forbedringsarbeid innenfor legetjenesten i Vestre Toten kommune, herunder organisatoriske og arbeidsmessige forhold. Kontrollutvalget ønsker å følge med på dette arbeidet. Saken følges opp høsten 2025 der kommunedirektøren inviteres til å orientere.

**OPPFØLGING AV HENVENDELSE VEDR. PLAN OG
BYGGESAK**Fra behandlingen:

Møtet ble enstemmig besluttet lukket i forbindelse med behandlingen av saken, jf. kommuneloven § 11-5 tredje ledd, jf. offentlighetsloven § 24.

Kommunedirektør Bjørn Fauchald orienterte og svarte på spørsmål.

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Kommunedirektørens informasjon om status og oppfølging av saken det gjelder tas til orientering.
---------------------------	--

SAK NR. 34/2025

ÅPEN POST

Fra behandlingen:

Ingen saker ble tatt opp til drøfting.

Ingen vedtak ble fattet.

Raufoss, 28. april 2025. Leif Petter Hansen leder	RETT UTSKRIFT: Raufoss, 28. april 2025. Kjetil Solbrækken utvalgssekretær
---	--

TIL INFORMASJON / OPPFØLGING

<u>Møteplan 2025 – Kontrollutvalget:</u> • Mandag 10.02.2025 kl. 0900 • Mandag 24.03.2025 kl. 0900 • Mandag 28.04.2025 kl. 0900 • Mandag 02.06.2025 kl. 0900 • Mandag 01.09.2025 kl. 0900 • Mandag 20.10.2025 kl. 0900 • Mandag 08.12.2025 kl. 0900	<u>Bestilte oppdrag fra Innlandet Revisjon IKS (forvaltningsrevisjon mv):</u> • (ingen) <u>Oppfølging av tidligere revisjonsrapporter:</u> • (ingen)
---	--
